

Raportti kevätmuutonseurannasta Iin Hervassa, 2025

Päiväys: 29.5.2025

Raportin laatija: Aki Vähäkangas, Luonto-Mutaset Oy

Maastotyöt: Taneli Mutanen, 2025

Raportin kuvat: Taneli Mutanen, 2025

Sisällys

1. Johdanto	1
2. Selvitysalueen sijainti ja yleiskuvaus.....	2
3. Työstä vastuussa olevat henkilöt	4
4. Aineisto ja menetelmät	4
5. Tulokset	10
5.1. Laulujoutsen	10
5.2. Hanhet	11
5.3. Kurki	11
5.4. Petolinnut	11
5.5. Muuta lajit	12
6. Johtopäätökset ja yhteenveto	13
7. Viitteet	14
Liite 1	

Taulukot

Taulukko 1 Sääolosuhteet seurantapäivinä. 2.5. sadekuuroja kello 10.30 alkaen loppupäivän ja 13.5. pieniä sadekuuroja tunnin ajan aamulla.

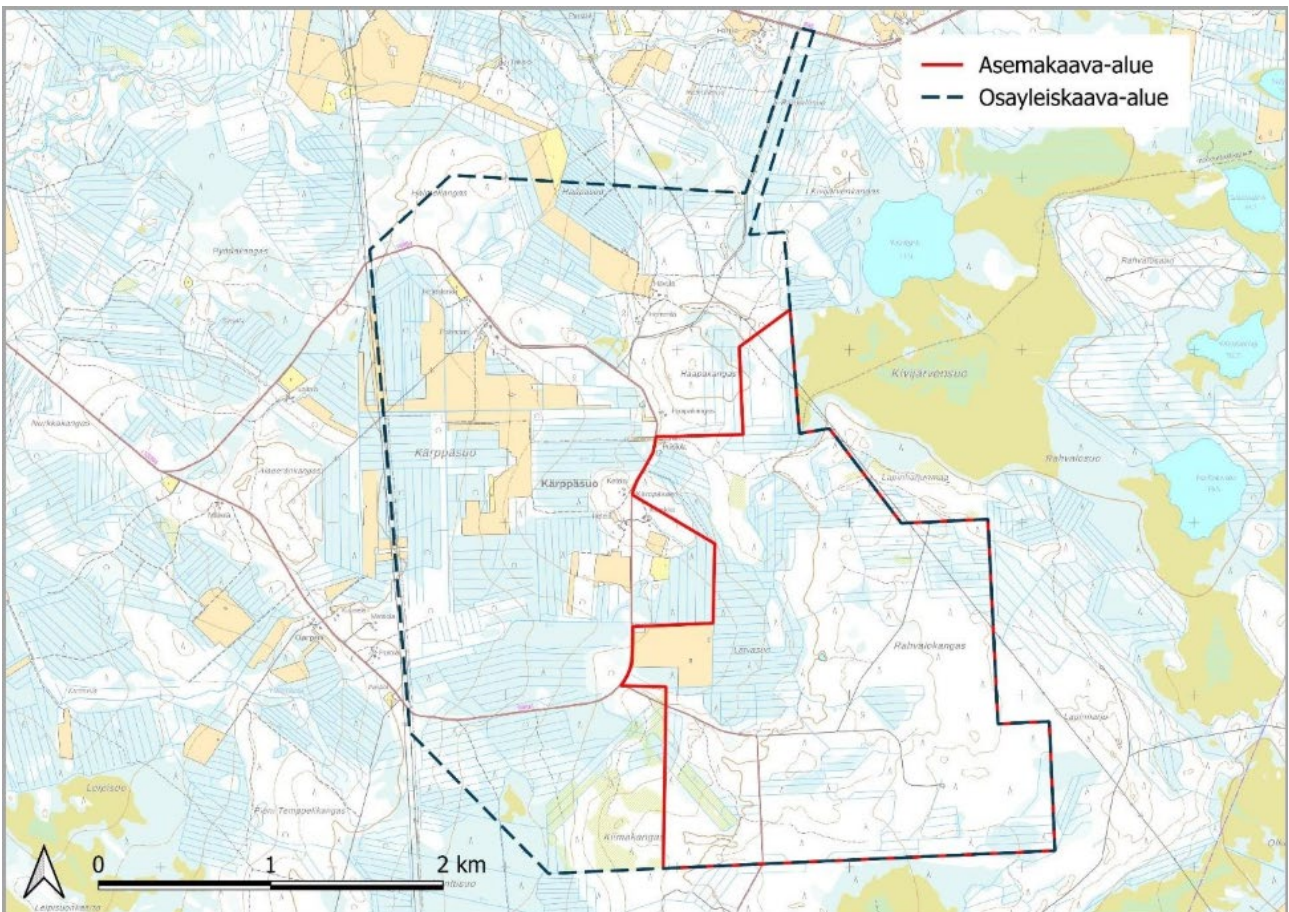
Kuvat

- Kuva 1 Selvitysalueen sijainti ja raja. Maastokartta Maanmittauslaitoksen aineistoa (8/2025).
- Kuva 2 Selvitysalueen lähestymiskartta. Lähikunnat ovat vaaleammalla sävyllä.
Maastokartta Maanmittauslaitoksen aineistoa (8/2025).
- Kuva 3 Selvitysalueen sijainti ja raja. Maastokartta Maanmittauslaitoksen aineistoa (8/2025).
- Kuva 4 Näkymät eri ilmansuuntiin läntiseltä havainnointipaikalta (Taneli Mutanen, 2025).
- Kuva 5 Näkymät eri ilmansuuntiin itäiseltä havainnointipaikalta. (Taneli Mutanen, 2025).
- Kuva 6 Muutonseurannassa käytettyjen havaintopaikkojen sijoittuminen hankealueelle.
- Kuva 7 Yhdistelmäkartta yleisimpien isokokoisten lintujen päämuuttoreiteistä (Toivanen ym. 2023).
Selvitysaluealue merkitty punaisella tähdellä. Taustakartta: MML
- Kuva 8 Petolintujen yleisesti käyttämä muuttoreitti Hailuodon kautta Iin rannikkoalueelle suhteessa selvitysalueeseen (Toivanen ym. 2023). Pullonkaula-alueet on merkitty mustilla ympyröillä (Hölttä, 2013).

1. Johdanto

Tässä raportissa esitellään Luonto-Mutaset Oy:n tekemän lintujen kevätmuuttoseurannan tulokset Herva osayleiskaava-alueella, Iin kunnassa. Selvityksen tarkoituksena oli tunnistaa alueella kevätmuuton aikana liikkuvat lajit ja niiden lentokorkeudet- ja reitit. Raportin tuloksien perusteella voidaan arvioida suunnitellun osayleiskaavan mahdollisia vaikutuksia muuttavaan linnustoon. Iin Hervassa sijaitsevan selvitysalueen rajaus ja sijainti on esitetty kuvassa 1. Selvitysalue sisältää asemakaava-alueen, jolle suunnitellaan datakeskusta ja siihen liittyviä rakenteita.

Tutkimus toteutettiin yhteensä kymmenenä kenttäpäivänä huhtikuussa ja toukokuussa 2025. Raportissa esitetään käytetyt inventointimenetelmät, epävarmuustekijät, tulokset ja päätelmät.

Kuva 1 Selvitysalueen sijainti ja rajaus. Maastokartta Maanmittauslaitoksen aineistoa (8/2025).

Osana selvitystä toteutettiin lintujen kevätmuuton seuranta, jonka tavoitteena oli selvittää niin alueen poikki muuttavien kuin alueella kiertävienkin lintujen lentoreittejä ja -korkeuksia. Tässä raportissa esitellään vuoden 2025 huhti- ja toukokuun aikana toteutetun seurannan tulokset. Raportti käsittää yleis- ja pohjatietojen lisäksi kuvaukset seurantamenetelmistä sekä lajiluettelon havaituista

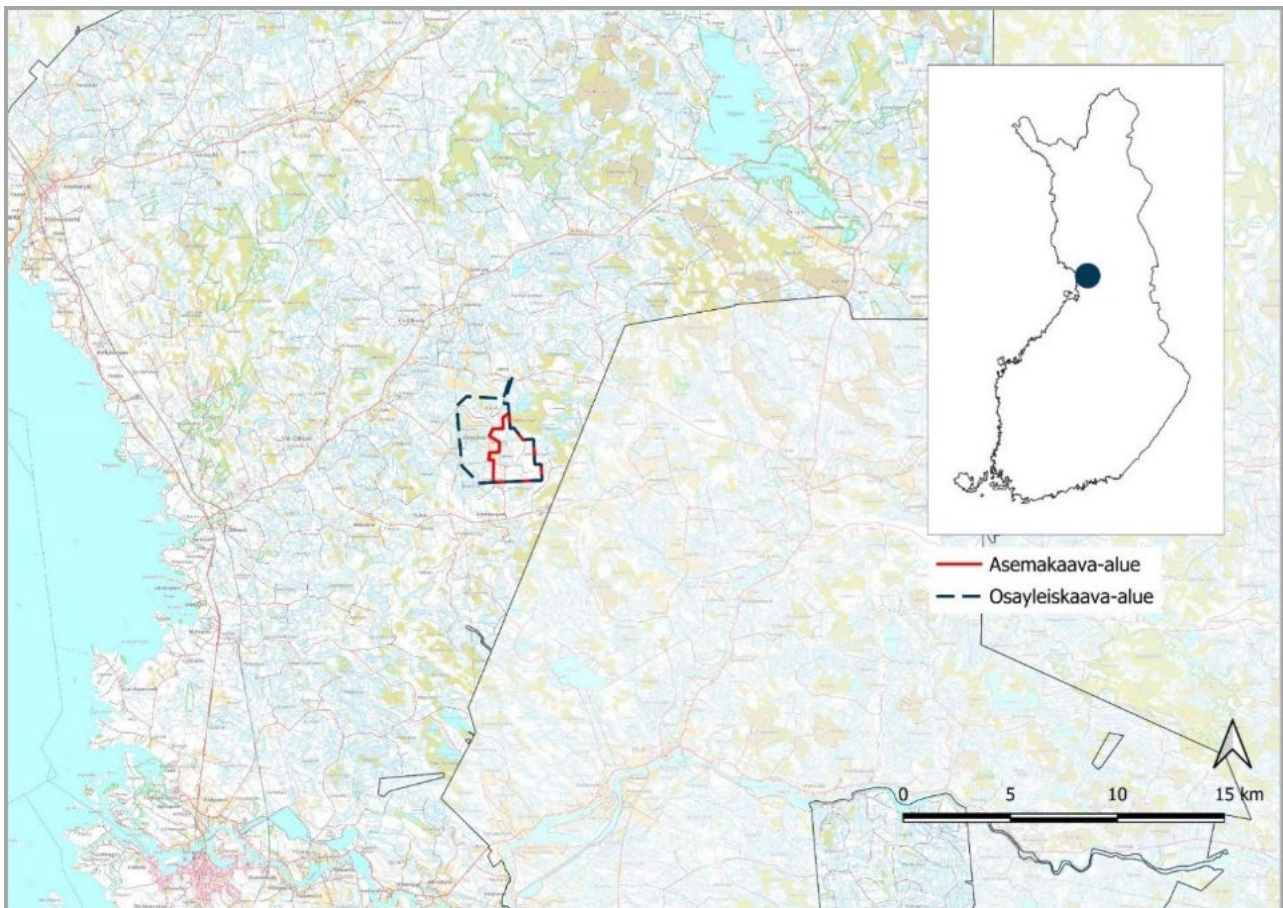
lintulajeista. Suurikokoisten ja uhanalaisten/direktiivilajien muuttokäyttäytymistä on tarkasteltu yksityiskohtaisemmin.

Luonto-Mutaset Oy teki hankealueella myös syysmuutonseurannan syksyllä 2024. Muutonseuranta-aineistoja voidaan käyttää apuna hankkeen vaikutusten arvioinnissa.

Luonto-Mutaset Oy:n yhteyshenkilönä toimi toimitusjohtaja Teppo Mutanen.

2. Selvitysalueen sijainti ja yleiskuvaus

Hervan selvitysalue sijaitsee Pohjois-Pohjanmaalla Iin kunnassa noin 33 kilometriä kuntakeskuksesta koilliseen (Kuva 2). Alue sijoittuu Kärppäsuon, Rahvalonkankaan ja Konttisuon maastoihin. Osayleiskaavan selvitysalueen pinta-ala on noin 1 156 hehtaaria (Kuva 2).

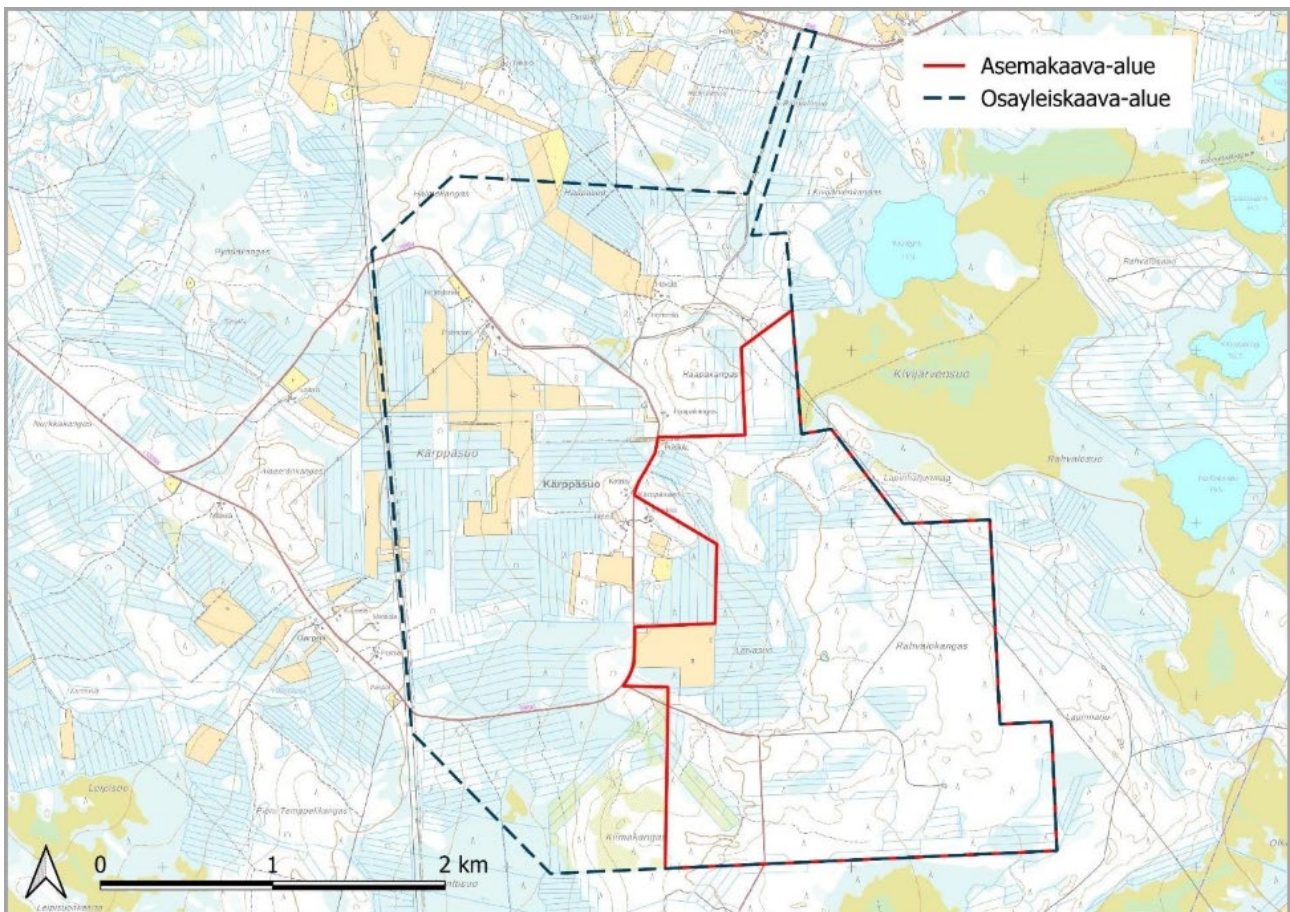

Kuva 2 Selvitysalueen lähestymiskartta. Lähikunnat ovat vaaleammalla sävyllä. Maastokartta Maanmittauslaitoksen aineistoa (8/2025).

Selvitysalue sijaitsee keskiborealisella metsäkasvillisuusvyöhykkeellä ja pohjanmaan aapasoiden suokasvillisuusvyöhykkeellä. Kasvillisuus on enimmäkseen kivennäismaan kangasmetsiä ja rämeitä sekä länsiosassa myös korpilaikkuja. Kasvupaikkatyypit ovat pääosin tuoreita ja kuivahkoja kankaita, karuja rämeitä sekä paikoitellen alueen länsiosassa ravinteisia korpia. Metsät ovat lähes kauttaaltaan metsätaloustaloudessa ja suot ojitettuja, mikä on niiden luonnontilaa heikentävä tekijä. Puusto on ikärakenteeltaan nuorta tai varttuneempaa kasvatusmetsää ja vähäpuustoisia alueita on melko runsaasti. Länsi- ja keskiosissa aluetta on peltolohkoja.

Konttikangas-pohjavesialue (11139051) sijaitsee noin kilometrin päässä selvitysalueen etelärajasta kaakkoon, ja Kuisuo-Natura 2000 -alue (FI1106401, SAC/SPA) noin kahden kilometrin päässä selvitysalueesta etelään.

Selvitysalue koostuu valtaosin ojitetusta rämemaasta ja talousmetsäkäytössä olevista mäntyvaltaisista kangasmetsistä. Erottavia maastonkohtia ovat alueen länsilaidalla, Latvasuon vieressä sijaitseva pelto, joka on voimakkaasti pensoittunut, sekä alueella olevat kaksi pientä lampea. Lisäksi on syytä huomioida alueen ulkopuolella koillisessa sijaitseva Kivijärvensuo. (Luonto-Mutaset 2024).

Kuva 3 Selvitysalueen sijainti ja rajaus. Maastokartta Maanmittauslaitoksen aineistoa (8/2025).

3. Työstä vastuussa olevat henkilöt

Työn suoritti lintuharrastaja Taneli Mutanen. Mutasella, joka on ollut aktiivinen lintuharrastaja yli 15 vuotta, on monivuotinen kokemus lintujen kanssa työskentelystä. Hän on työskennellyt erityisesti muutonseurannan parissa pitkään ja laajasti, mutta viimeisten viiden vuoden aikana hän on tehnyt myös muita lintuselvityksiä. Muutonseurannan lisäksi hänellä on kokemusta sekä pesimälintujen laskennoista että maakotkan seurannasta.

Kenttätöitä ohjasi ja valvoi Luonto-Mutaset Oy:n toimitusjohtaja Teppo Mutanen, jolla on yli 40 vuoden kokemus lintuharrastuksesta ja joka on toiminut luontoalan yrittäjänä yli kymmenen vuotta. Raportoinnista vastasi Aki Vähäkangas, joka on suorittanut luontokartoittajan erikoisammattitutkinnon. Hän on tehnyt kymmeniä raportteja Luonto-Mutaset Oy:lle viimeisten parin vuoden aikana. Hän hallitsee erinomaisesti eri lajiryhmät ja raportoinnin.

4. Aineisto ja menetelmät

Iin Hervan alueen läpimuuttavaa linnustoa havainnoitiin 15.4. – 13.5.2025 välisenä aikana yhteensä 10 päivänä. Huhtikuussa seurantapäiviä oli kuusi ja toukokuussa neljä. Yhteensä havainnointitunteja kertyi muutonseurantapäivinä 80. Muuttoa havainnoitiin kaikkina seurantapäivinä noin kello 6.00–14.00. Muutonseurannan kannalta alue ei ole ihanteellinen, koska maasto on tasainen ja kasvillisuus tiheää. Jotta havainnointi olisi mahdollisimman kattavaa, havainnointia suoritettiin kahdesta eri paikasta, joista toinen sijaitsi lännessä ja toinen idässä. Läntinen havainnointipaikka sijaitsee pensaikkomaisen pellon pohjoisreunalla, joka rajautuu tutkimusalueen länsireunaa pitkin kulkevaan tiehen. Havainnointipaikalta on hyvä näkymä erityisesti etelän ja idän suuntaan, mutta myös lännen suuntaan voi nähdä kauas (kuva 4).

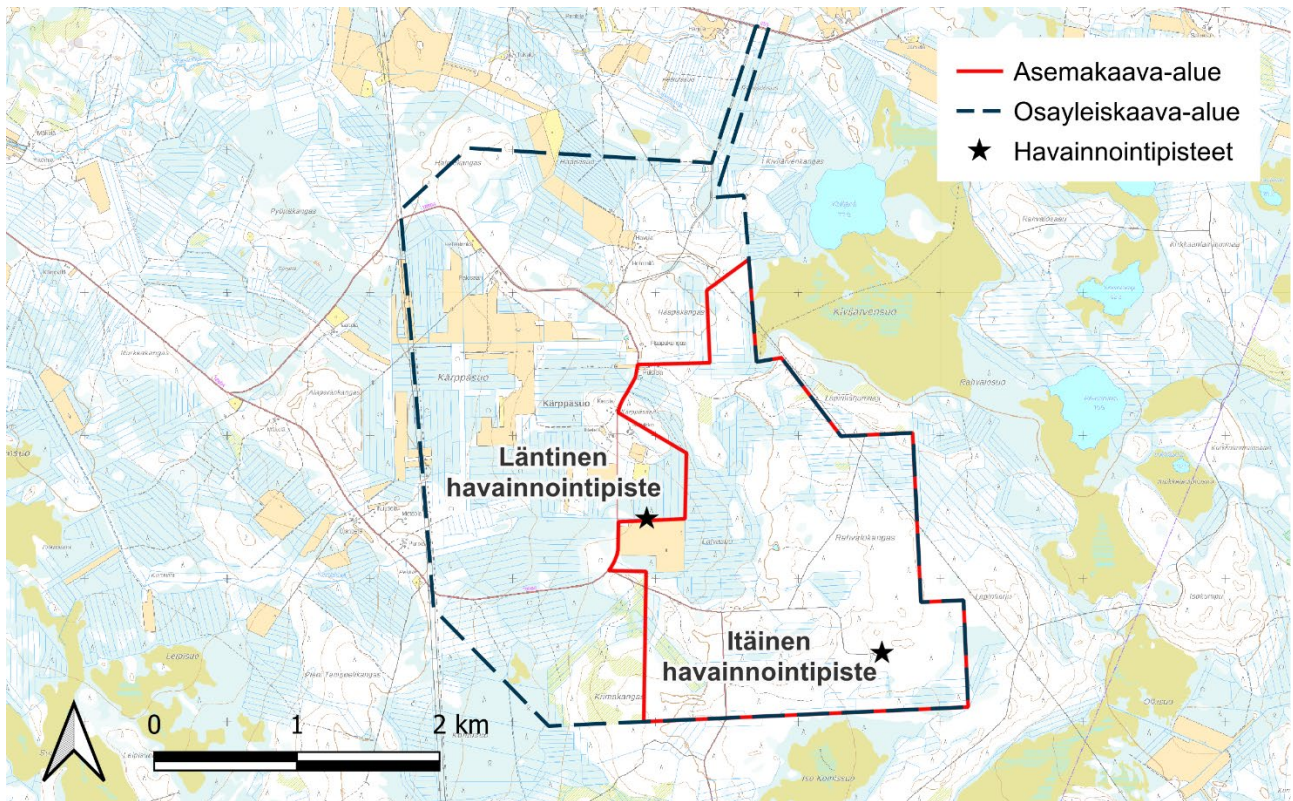
Itäinen havainnointipaikka sijaitsee puolestaan hankealueen kaakkoiskulmassa, tuorehköllä hakkuualueella ja siltä on hyvät näkymät etelän lisäksi itään ja länteen (kuva 5). Havainnointipaikkojen sijainnit hankealueeseen nähden on esitetty kartalla kuvassa 6.

Kuva 4. Näkymät eri ilmansuuntiin läntiseltä havainnointipaikalta (Taneli Mutanen, 2025)

Kuva 5 Näkymät eri ilmansuuntiin itäiseltä havainnointipaikalta. (Taneli Mutanen, 2025)

Kuva 6 Muutonseurannassa käytettyjen havaintopaikkojen sijoittuminen hankealueelle.

Muutonseuranta suoritettiin yhdestä paikasta kerrallaan yhden havainnoijan voimin, ja havainnointipaikkaa vaihdettiin vuoropäivin. Havainnoinnista vastasi kokenut lintuharrastaja Taneli Mutanen. Muutonseurantapäivät pyrittiin valitsemaan muuton kannalta sääolosuhteiltaan mahdollisimman suotuisiksi. Paras sää muuton havainnointiin on mahdollisimman pilvetön, vähätuulinen ja ennen kaikkea sateeton. Seurantapäivien pilvisyyttä arvioitiin kahdensanportaisella arviointiasteikolla, jossa 0/8 tarkoittaa pilvetöntä tai hyvin vähäistä pilvisyyttä ja 8/8 vähintään 95 prosentin pilvisyyttä. Päivien säätilat kirjattiin havainnoinnin alusta ja lopusta, ja ylös kirjattiin myös, mikäli säätilassa tapahtui merkittäviä muutoksia kesken tarkkailupäivän. Seurantapäivien sääolosuhteet on esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1. Sääolosuhteet seurantapäivinä. 2.5. sadekuuroja kello 10.30 alkaen loppupäivän ja 13.5. pieniä sadekuuroja tunnin ajan aamulla.

Päivämäärä	Lämpötila alussa	Lämpötila lopussa	Pilvisyys alussa	Pilvisyys lopussa	Tuuli alussa	Tuuli lopussa
15.4.	0	9	2/8	2/8	7 W	6 W
16.4.	2	11	7/8	3/8	4 SE	3 SW
17.4.	5	15	3/8	1/8	0 --	3 SW
25.4.	-7	3	2/8	3/8	1 N	4 W
26.4.	-4	3	2/8	2/8	4N	5 NW
30.4.	-7	4	1/8	2/8	2 E	3 E
1.5.	-3	4	5/8	8/8	3 S	4 SW
2.5.	3	8	8/8	8/8	4 SE	6 S
12.5.	1	13	1/2	2/2	1 SE	3 SW
13.5.	4	12	7/8	3/8	2 S	2 SW

Havainnointipaikoista tarkkailtiin mahdollisuuksien mukaan selvitysalueen yli ja sen lähialueiden poikki muuttavia lintuja. Erityistä huomiota kiinnitettiin suurikokoisten lintujen, kuten laulujoutsenten, kurkien, hanhien ja petolintujen lentoreitteihin ja yksilömääriin, mutta myös mahdollisia muita huomionarvoisia lajeja pidettiin tarkasti silmällä. Havaitsemisessa käytettiin apuna kiikareita ja kaukoputkea. Suurten lintuparviin osalta yksilömäärä arvioitiin mahdollisimman tarkasti.

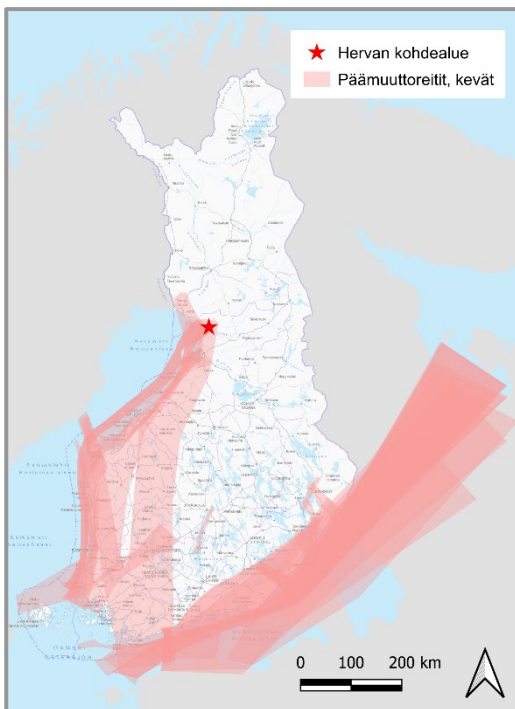
Muuttavista linnuista kirjattiin ylös laji, yksilömäärä, suunta, ohituspuoli- ja etäisyys, kellonaika, arvioitu lentokorkeus sekä mahdollisia muita huomioitavia asioita. Ohituspuolta havainnointipaikkaan kuvattiin kirjanpidossa + ja - merkeillä siten, että plusmerkillä (+) merkittiin etelään katsottaessa oikealta eli lännen puolelta lentävät linnut. Miinusmerkki (-) puolestaan kuvasi havainnointipaikan vasemmalta eli idän puolelta ohittaneita lintuja. Muuttavien lintujen etäisyyttä havaintopaikkaan ilmaistiin kyseisten merkkien määrällä seuraavan ohjeen mukaisesti +/- päältä tai vierestä, + tai - läheltä, ++ tai -- melko kaukaa (kiikarilla tunnistettavissa), +++ tai --- kaukaa, ++++ tai ---- hyvin kaukaa (kaukoputkella näkee noin 1–2 kilometriä). Lentokorkeuden arvioinnissa käytettiin kolmiportaista asteikkoa, (luokat 1, 2 ja 3). Näistä luokka 2 kuvasi laskentakorkeutta 50–

180 m, luokka yksi laskentakorkeuden alapuolta, alle 50 m ja luokka 3 lentokorkeuden yläpuolta, yli 180 m.

Lintujen lentokorkeusluokka merkittiin varovaisuusperiaatteen mukaan siten, että mikäli lintuyksilön/parven on jossain vaiheessa havaittu lentävän lentokorkeudella, on sen lentokorkeudeksi merkitty lentokorkeus. Muuttavien lintujen lisäksi havaintoja kirjattiin ylös myös alueella kiertelevistä ja paikallisista linnuista.

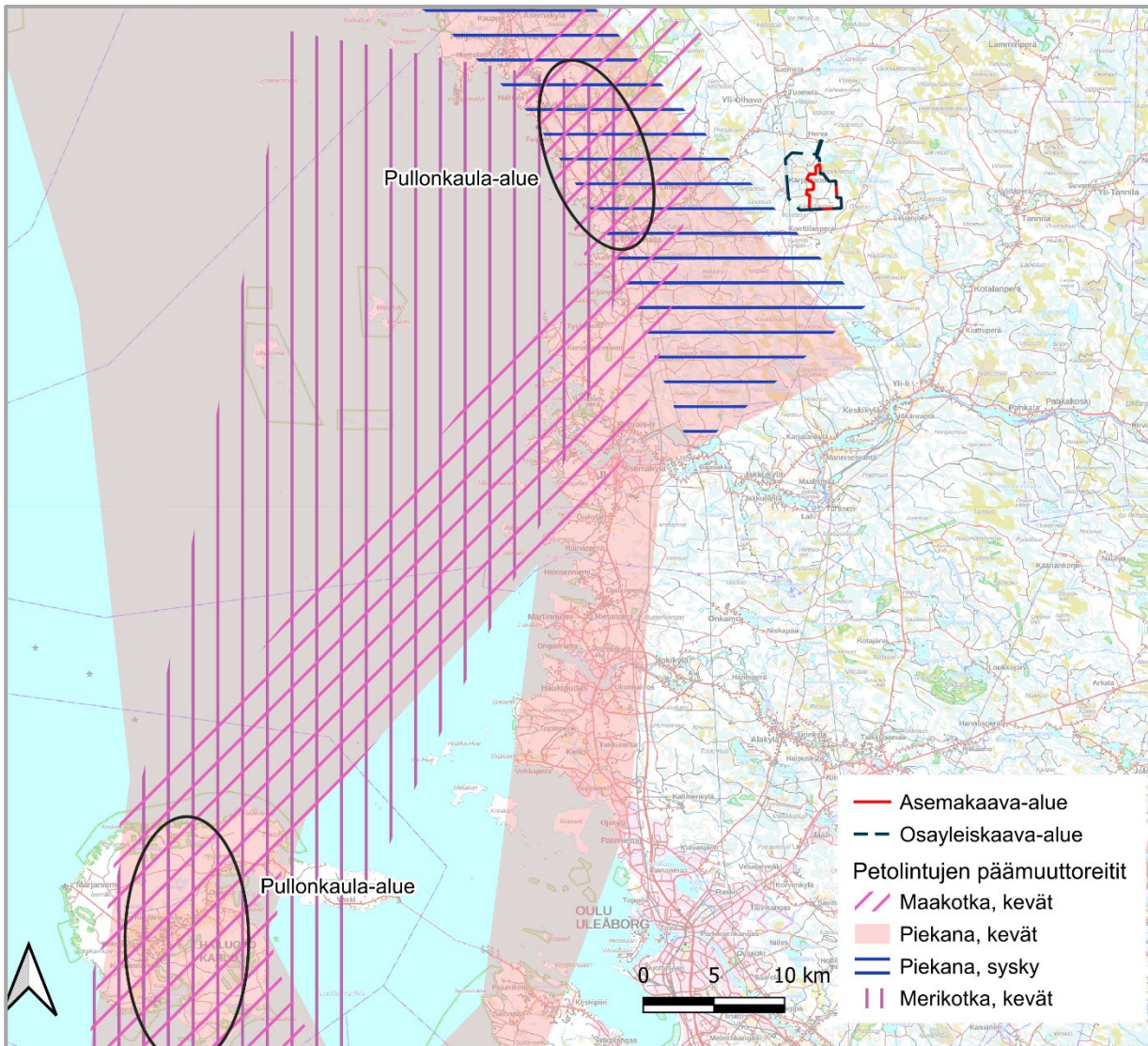
Sääolosuhteet kevään 2025 aikana olivat varsin oikukkaita muuttavien lintujen kannalta. Maaliskuun lämpö toi ennätysaikaisia muuttajia Suomeen, mutta huhtikuun alkupuolta hallinneet viileät, pohjoisenpuoleiset ilmavirtaukset jumiuttivat muuttoliikenteen lähes täysin. Huhtikuun puolivälissä tilanne kuitenkin muuttui lämpimän ilmassan vyöryessä Suomeen ja muutto oli muutaman päivän ajan todella runsasta, kunnes ilmavirtaukset muuttuivat jälleen koleiksi ja pohjoisen puoleisiksi. Toukokuun aikana sää jatkui edelleen vaihtelevana ja viileänä – lintuja saapui pikkuhiljaa, mutta erityisen suuria muuttoryntäyksiä ei enää koettu. (BirdLife Suomi 2025).

Selvitysalue kuuluu ainakin kurjen päämuuttoreitteihin. Myös hanhet, joutsenet ja muut vesilinnut muuttavat Perämeren rannikkoalueita pitkin kohti pohjoista vaihtelevan levyisillä kaistaleilla. Vaikka joidenkin lajien osalta päämuuttoreitti päättyy jo Oulun pohjoispuolelle, niin todellisuudessa useat yksilöt niistä jatkavat vielä matkaa sisämaahan tai kohti pohjoista (kuva 7).

Kuva 7 Yhdistelmäkartta yleisimpien isokokoisten lintujen päämuuttoreiteistä (Toivanen ym. 2023). Selvitysaluealue merkitty punaisella tähdellä. Taustakartta: MML

Petolintujen, ja erityisesti kotkien suosima muuttoreitti etelästä jatkuu Hailuodon kautta Perämeren koillisrannikolle ja muodostaa niin kutsutun pullonkaula-alueen Iin rannikolle (kuva 8). Pullonkaula-alueet ovat muuton painopistealueita, joissa muutto keskittyy kapealle alueelle (Hölttä 2013). Hervan alueelta matkaa rannikolle on noin 15 kilometriä.

Kuva 8 Petolintujen yleisesti käyttämä muuttoreitti Hailuodon kautta Iin rannikkoalueelle suhteessa selvitysalueeseen (Toivanen ym. 2023). Pullonkaula-alueet on merkitty mustilla ympyröillä (Hölttä, 2013).

Yleisesti ottaen merkittävimmät epävarmuustekijät muutontarkkailussa liittyvät lintujen muuttoreiteissä tapahtuvaan luontaiseen vuosien väliseen vaihteluun. Lintujen muuttoreitit ja lentokorkeudet voivat vaihdella esimerkiksi vallitsevan säätilan mukaan. Yhtenä keväänä tehdyn seurannan tulokset ja niistä tehdyt johtopäätökset eivät välttämättä ole yleistettävissä pidemmälle ajanjaksolle.

Tässä seurannassa käytetyt havainnointipaikat sijaitsivat hankealueen reuna-alueilla, minkä takia itäiseltä havainnointipaikalta vähänkään kauempana idässä lentäneet linnut eivät lentäneet hankealueen ilmatilassa. Vastaavasti sama koski läntiseltä paikalta havaittuja lännessä lentäviä lintuja. Tarkoituksena oli kuitenkin saada kattava yleiskuva kevään muuttavasta linnustosta ja siinä onnistuttiin hyvin.

5. Tulokset

Hervan kevätmuutonseurannassa havaittiin 71 lintulajia tai lajiryhmää ja yhteensä 4011 yksilöä. Näistä paikallisiksi tai kierteleviksi kirjattiin 47 yksilöä, joten muuttaviksi linnuiksi tulkittiin 3964 yksilöä. Kookkaita lintulajeja tai lajiryhmiä (hanhet, kurjet, joutsenet ja petolinnut) havaittiin 21 ja yksilöitä 783. Selvästi eniten kevään muutontarkkailussa havaittiin kuitenkin muuttavia vesilintuja, 1787 yksilöä. Määrä selittyy kahtena viimeisenä havainnointipäivänä 12.5. ja 13.5. havaituilla suurilla mustalintujen (*Melanitta nigra*) parvilla, joissa saattoi arvion mukaan olla jopa 1672 lintua. Mustalintuparvet lensivät alueen yli tai sivuitse todella korkealla lentokorkeuden (50–180 m) yläpuolella. Vesilintujen jälkeen yksilömäärällisesti seuraavaksi eniten havaittiin kurkia 538 yksilöä, peippoja 273 yksilöä, rastaita 371 yksilöä ja niittykirvisiä 128 yksilöä. Kaikista seurannassa havaituista muuttavista linnuista lentokorkeudella lensi 655 yksilöä eli 16,5 %. Kierteleviksi tulkituista 29 linnusta vain kolme havaittiin lentokorkeudella.

5.1 Laulujoutsen

Pohjois-Pohjanmaalla laulujoutsenen muutto keskittyy keväällä suhteellisen kapealle vyöhykkeelle rannikon tuntumaan. Oulun seudun kerääntymisalueiden eteläpuolella muutaman kilometrin levyisellä päämuuttovyöhykkeellä muuttaa vuosittain 7 000–11 000 laulujoutsenta. Liminganlahden jälkeen joutsenten muutto hajautuu laajemmalle alueelle lintujen suunnatessa kohti pesimäalueitaan (Hölttä 2013, Toivanen 2014).

Hervan kevätmuuttoseurannassa havaittiin yhteensä 34 muuttavaa laulujoutsenta. Joutsenhavainnot painottuivat seurannan ensimmäisiin havaintopäiviin ja runsain muuttopäivä oli 16.5, jolloin havaittiin liki puolet kaikista laulujoutsenista, 16 yksilöä. Seurannan aloituspäivänä 15.4 joutsenia havaittiin 10 yksilöä, mutta muina joutsenten havaitsemispäivinä yksilömäärät vaihtelivat vain 1-3 välillä. Joutsenten päämuuttosuunta oli koillinen ja lentoreitit jakautuivat melko tasaisesti havainnointisektoreiden eri osiin. Muuttavista joutsenista 23, eli 68 % lensi lentokorkeudella.

5.2 Hanhet

Hanhia havaittiin seurannan aikana 116 yksilöä, joista suurin osa oli metsähanhia, 77 yksilöä. Suomessa pesivistä hanhilajeista metsähanhi muodostaa yhdessä meri- ja lyhytnokkahanhen kanssa niin kutsutun harmaahanhien (*Anser sp.*) ryhmän. Harmaahanhien kevätmuutto Pohjois-Pohjanmaalla noudattelee samoja pääpiirteitä laulujoutsenen kanssa (Hölttä, 2013). Seurannassa harmaahanhista tehtiin metsähanhen lisäksi viisi havaintoa lyhytnokkahanhesta ja kolme merihanhesta. Lajilleen tunnistamattomia harmaahanhia kirjattiin ylös 31 yksilöä. Hervan kevätmuuton seurannassa hanhien muutto jakautui varsin tasaisesti kaikille havainnointipäiville. Valtaosan muuttosuuntana oli pohjoinen, mutta myös koilliseen ja itään suuntaavia lentoja havaittiin jonkin verran. Poikkeuksellisesti kaikki havaitut lyhytnokkahanhet suuntasivat etelään ohittaessaan havaintopisteen. Muuttavista hanhista 52 yksilöä, eli noin 45 % lensi luokitellulla lentokorkeudella. Lentoreitit painoutuivat havaintopaikkoihin nähden hieman enemmän itäpuoleisiksi.

5.3 Kurki

Kurkia havaittiin kaikista linnuista yksilömääräisesti toiseksi eniten, 538 yksilöä. Vain viimeisten seurantapäivien tuomat mustalintumassat päihittivät kurkien määrän. Muuttavia kurkia havaittiin jokaisena seurantapäivänä, mutta selkeästi suurimmat kurkimäärät kirjattiin 16.4 (238 yksilöä) ja 17.4 (154 yksilöä). Lähes kaikkien kurkien päämuuttosuuntina olivat selkeästi pohjoinen tai pohjoisen puoleiset väli-ilmansuunnat. Vain 11 kurjen havaittiin lentävän muutonomaisesti kohti etelää. Hanhien tapaan havaittujen kurkien muuttoreitit sijoittuivat hieman itäpainotteisesti havaintopaikkoihin nähden.

Kurkia muutti lentokorkeudella hieman alle puolet (261 yksilöä) ja loput lensivät lentokorkeuden yläpuolella. Lentokorkeudella lentävien kurkien osuus kaikista havaituista kurjista oli 49 %.

5.4 Petolinnut

Kevätmuutonseurannassa havaittiin yhteensä 15 petolintulajia tai -lajiryhmää. Yksilöitä havaittiin 102, joista muuttaviksi tulkittiin 97 petolintua. Runsaimpana petolinnuista muutti piekana, joita havaittiin yhtä lukuun ottamatta jokaisena seurantapäivänä. Yhteensä piekanoja havaittiin 24 yksilöä ja parhaimpana päivänä 2.5 niistä kirjattiin seitsemän havaintoa. Piekanojen lennoista 15 (63 %) tapahtui luokitellulla lentokorkeudella.

Toiseksi runsaimpana muuttajana petolinnuista esiintyi hiirihaukka, jonka osalta havaittu muuttoliikenne keskittyi huhtikuun seurantapäiviin. Muuttavia hiirihaukkoja kirjattiin ylös yhteensä 14. Kolmantena seurantapäivänä 17.4 havaittiin alueella soidintava hiirihaukkapari, joka jäi lähialueelle pesimään ja pariskunnan liikkeistä tehtiin vielä tulevienkin seurantapäivien aikana havaintoja. Muuttavien hiirihaukkojen lennoista kuusi (43 %) tapahtui lentokorkeudella, loput selvästi lentokorkeuden yläpuolella.

Hiirihaukkojen tapaan myös tuulihaukkapari asettui taloksi hankealueen tuntumaan jo seurannan alkuvaiheessa ja niistä tehtiin seurantapäivien aikana useita havaintoja. Selkeästi muuttavia tuulihaukkoja merkittiin kirjanpitoon vain neljä ja niistä kaksi (50 %) lensi lentokorkeudella ja kaksi sen alapuolella. Edellä mainittujen haukkalajien lisäksi havaintoja tehtiin varpushaukasta (10), sinisuohaukasta (9), kanahaukasta (3), ampuhaukasta (3) ja ruskosuohaukasta (2). Myös yksi sääksi ja muuttohaukka havaittiin. Lajilleen tunnistamatta jääneitä hiirihaukkalajeja (*Buteo* sp.) kirjattiin ylös viisi (5), jalohaukkalajeja (*Falco* sp.) neljä (4) ja tarkemmin määrittämättömiä päiväpetolintulajeja kahdeksan (8). Muuttavia merikotkia havaittiin 8 ja 25.4 kirjattiin ylös yksi korkealla ja kaukana lentänyt lajilleen tunnistamaton kotkalaji. Merikotkista viisi (56 %) muutti lentokorkeudella ja lisäksi havaittiin yksi lentokorkeudella kiertelevä yksilö.

Kaikista muuttavista petolinnuista 49 yksilöä eli 50,5 % muuttivat luokitellulla lentokorkeudella. Petolintujenkin osalta päämuuttosuunta oli selkeästi pohjoinen ja lentoreitit jakautuivat varsin tasaisesti havainnointisektoreiden eri osiin.

5.5 Muut lajit

Vesilintujen ja kurkien jälkeen suurimman ryhmän seurannassa muodostivat rastaat, joita havaittiin 371 yksilöä. Rastasmäärästä hieman alle puolet määritettiin vain suvulleen, mutta lajitasolle määritetyistä enemmistö oli punakylkirastaita (77 yks.) tai laulurastaita (67 yks.). Ensimmäisenä seurantapäivänä havaittiin myös Suomessa harvinaiseksi luokiteltu uhanalainen sepelrastas (VU). Sepelrastaasta tehdään Suomessa kuitenkin useita kymmeniä havaintoja vuosittain. Rastaista 18 % (68 yks.) muutti lentokorkeudella, loput sen alapuolella. Peippolintuja seurannassa havaittiin suhteellisen paljon, 514 yksilöä, joista peippoja 273 yksilöä, urpiaisia 104, järripeippoja 83 ja vihervarpusia 51. Myös niittykirvisiä havaittiin huomattavasti, 128, ja sepelkyyhkyjä 87. Lopuista lintulajeista tehtiin alle 50 havaintoa seurantajakson aikana. Peippolajit muuttivat kaikki valtaosaltaan lentokorkeuden alapuolella. Ainoastaan urpiaisista lentokorkeudella muuttajia oli kolmannes havaituista, mutta muista peippolajeista vain yksittäisiä prosentteja. Niittykirvisistäkin lentokorkeudella muuttavia oli vain 8 %, mutta sepelkyyhkyistä sen sijaan lähes puolet, 43 %. Peippolajeihin kuuluvista iso- ja pikkukäpylinnuista tehtiin yhteensä kolme äänihavaintoa.

Kahtena ensimmäisenä seuranta-aamuna tehtiin sekä näkö- että kuulohavainnot soidintavista teeristä. Seurannan tekijän mukaan soidinta tuntui kuuluvan vähän joka puolelta. Kanalinnuista havaittiin myös yksi paikallinen lentoon lähtenyt koirasmetso 26.4.

Kaikki seurannassa havaitut lintulajit, niiden määrät ja uhanalaisuusluokitus on esitetty liitteessä 1. Uhanalaisille tai muuten seurannan perusteella merkityksellisille lajeille on lisäksi merkitty lentokorkeudella lentäneiden yksilömäärä ja prosenttiosuus.

6. Johtopäätökset ja yhteenveto

Pohjois-Pohjanmaan Iin Hervassa toteutettiin lintujen kevätmuutonseuranta touko – huhtikuussa 2025. Pohjois-Pohjanmaan rannikkoalue on keväisin useiden muuttolintulajien suosima reitti matkalla pohjoiseen. Hervassa seurantaa tehtiin jokaisena kymmenenä havainnointipäivänä kahdeksan tunnin ajan, aamuvarkaisesta iltapäivään. Näin ollen muuttoa seurattiin yhteensä 80 tunnin ajan.

Seurannassa havaittiin kaikkiaan 4011 lintua, joista muuttaviksi tulkittiin 3964 yksilöä. Yhtä havainnointipäivää kohden tavattiin siis keskimäärin noin 400 lintua. Seurannassa tehtiin havaintoja yhteensä 71 lintulajista tai lajiryhmästä. Runsaimpia muuttajia olivat vesilinnut, 1787 yksilöä, joista jopa yli 90 % oli suurissa parvissa muuttaneita mustalintuja. Seuraavaksi runsaimpia olivat kurki (538 yks.), rastaat (371 yks.), peippo (273 yks.) ja niittykirvinen (128 yks.). Nämä viisi lajia tai lajiryhmää muodostivat 77 % kaikista havaituista muuttajista.

Uhanalaisia lajeja seurannassa havaittiin 17. Metsähanhia havaittiin 77 yksilöä ja lisäksi tunnistamattomia harmaahanhilajin edustajia 23 yksilöä. Metsähanhen alalajeista tundrametsähanhi on erittäin uhanalainen (EN) ja taigametsähanhi vaarantunut (VU). Metsähanhiksi määritetyistä linnuista noin kolmannes ohitti hankealueen lentokorkeudella. Erittäin uhanalaisesta piekanasta (EN) tehtiin 24 havaintoa, ja niistä 63 % muutti luokitellulla lentokorkeudella. Vaarantuneista (VU) lajeista havaittiin lisäksi sinisuohaukkoja (9 yks.), hiirihaukkoja (14 yks. + paikallinen pari), ja pilkkasiipiä (18 yks.). Haarapääskystä saatiin kaksi (2) havaintoa ja muuttohaukasta, pensastaskusta ja sepelrastaasta jokaisesta yksi (1) havainto. Silmälläpidettävistä lajeista havaittiin järripeippoja (83 yks.), liroja (21 yks.), västäräkkejä (13 yks.), kanahaukkoja (3 yks.), pohjansirkkuja (3 yks.), valkovikloja (2 yks.), isokoskeloita (2 yks.) ja yksi (1) kiuru. Muuttavia merikotkia havaittiin Hervan muutonseurannassa kahdeksan (8), joista viisi lensi luokitellulla lentokorkeudella ja loput kolme lentokorkeuden yläpuolella. Lisäksi havaittiin yksi lentokorkeudella kiertelevä yksilö.

Petolintujen, etenkin hiirihaukkalajien (*Buteo sp.*) osalta oli havaittavissa Iin rannikon niin kutsutun pullonkaula-alueen vaikutus, sillä petolintuja havaittiin suhteellisen paljon (102 yks.). Hiirihaukkalajien osuus kaikista petolinnuista oli 44 % (45 yks.). Hiirihaukkalajeista 53 % (24 yks.) lensi määritetyllä lentokorkeudella ja kaikista petolinnuista 50,5 % (49 yks.).

Seurannassa havaittiin kaksi kanalintulajia, teeri ja metso. Näistä molemmat ovat elinvoimaisia, mutta kuuluvat EU:n lintudirektiivin I-liitteen lajeihin, joiden elinympäristöjä on suojeltava erityistoimin. Muita seurannassa havaittuja EU:n lintudirektiivin I-liitteen lajeja ovat kaakkuri, kuikka, merikotka, ruskosuohaukka, sinisuohaukka, hiirihaukka, sääksi, muuttohaukka, kurki, kapustarinta, liro ja palokärki.

On huomioitava, että tässä seurannassa havaituista muuttavista linnuista kuitenkin vain osa ylitti suunnitellun hankealueen ilmatilan ja loput sivuuttivat sen joko osin tai kokonaan jonkin ilmansuunnan puolelta. Lintujen muuttoreitit kuitenkin saattavat vaihdella hieman vuosittain ja esimerkiksi tuulen suunta tai jokin muu säätekijä saattavat vaikuttaa valittuihin lentoreitteihin. Näin ollen seurannassa toteutettu laajemman ympäristön tarkkailu ilman yksityiskohtaisempaa lentoreittien analysointia antaa kokonaisuudessaan ominaisemman yleiskuvan Hervan alueen ylittävästä muuttolinnustosta.

7. Viitteet

- BirdLife Suomi. 2025. Lintutilanne. Viitattu 25.5.2025. <https://www.birdlife.fi/havainnot/>
- Hölttä, H. 2013. Lintujen muuttoreitit ja pullonkaula-alueet Pohjois-Pohjanmaalla tuulivoimarakentamisen kannalta. Pohjois-Pohjanmaan liitto.
- Luonto-Mutaset. 2024. Raportti syysmuutonseurannasta Iin Hervassa. Raportti. 21 s
- Toivanen, T. & Lehtiniemi, T. 2023. Lintujen päämuuttoreitit Suomessa. BirdLife Finland ry

Liite 1

Hervan kevätseurannassa havaitut lintulajit (ml. paikalliset ja kiertelevät), niiden määrät, uhanalaisuusluokitus sekä huomionarvoisille lajeille merkitty osuus lentokorkeudella lentäneistä yksilömääränä ja prosentteina. (EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä, LC = elinvoimainen, DIR = Euroopan lintudirektiivin I-liitteen laji)

Laji	Tieteellinen nimi	Määrä	Uhanalaisuus	Lentokorkeudella yksilöä / %
Laulujoutsen	<i>Cygnus cygnus</i>	34	LC	
Metsähanhi	<i>Anser fabalis</i>	77	VU/EN	25 / 32
Lyhytnokkahanhi	<i>Anser brachyrhynchus</i>	5		
Merihanhi	<i>Anser anser</i>	3	LC	
Harmaahanhilaji	<i>Anser sp.</i>	31	LC	27 / 87
Mustalintu	<i>Melanitta nigra</i>	1186	LC	0 / 0
Pilkkasiipi	<i>Melanitta fusca</i>	18	VU	18 / 100
Isokoskelo	<i>Mergus merganser</i>	2	NT	2 / 100
Koskelolaji	<i>Mergus sp.</i>	15		
Teeri	<i>Tetrao tetrix</i>	2+	LC, DIR	
Metso	<i>Tetrao urogallus</i>	1	LC, DIR	
Kaakkuri	<i>Gavia stellata</i>	4	LC, DIR	0 / 0
Kuikka	<i>Gavia arctica</i>	15	LC, DIR	0 / 20
Kuikkalintu	<i>Gavia sp.</i>	14		13 / 93
Merikotka	<i>Haliaeetus albicilla</i>	9	LC, DIR	
Kotkalaji	<i>Aquila sp.</i>	1		
Ruskosuohaukka	<i>Circus aeruginosus</i>	2	LC, DIR	
Sinisuohaukka	<i>Circus cyaneus</i>	9	VU, DIR	2 / 22
Kanahaukka	<i>Accipiter gentilis</i>	3	NT	2 / 67
Varpushaukka	<i>Accipiter nisus</i>	10	LC	
Hiirihaukka	<i>Buteo buteo</i>	16	VU, DIR	6 / 32
Piekana	<i>Buteo lagopus</i>	24	EN	15 / 63
Hiirihaukkalaji	<i>Buteo sp.</i>	5		
Sääksi	<i>Pandion haliaetus</i>	1	LC, DIR	1 / 100
Tuulihaukka	<i>Falco tinnunculus</i>	6	LC	
Ampuhaukka	<i>Falco columbarius</i>	3	LC	
Muuttohaukka	<i>Falco peregrinus</i>	1	VU, DIR	1 / 100
Jalohaukkalaji	<i>Falco sp.</i>	4		
Kurki	<i>Grus grus</i>	538	LC, DIR	261 / 49
Kapustarinta	<i>Pluvialis apricaria</i>	12	LC, DIR	
Pikkukuovi	<i>Numenius phaeopus</i>	13	LC	
Kuovilaji	<i>Numenius sp.</i>	1		
Metsäviklo	<i>Tringa ochropus</i>	3	LC	

Laji	Tieteellinen nimi	Määrä	Uhanalaisuus	Lentokorkeudella yksilöä / %
Valkoviklo	<i>Tringa nebularia</i>	2	NT	0 / 0
Liro	<i>Tringa glareola</i>	21	NT, DIR	10 / 48
Sepelkyyhky	<i>Columba palumbus</i>	87	LC	37 / 43
Palokärki	<i>Dryocopus martius</i>	2	LC, DIR	
Kiuru	<i>Alauda arvensis</i>	1	LC	
Haarapääsky	<i>Hirundo rustica</i>	2	VU	0 / 0
Metsäkirvinen	<i>Anthus trivialis</i>	46	LC	
Niittykirvinen	<i>Anthus pratensis</i>	128	LC	10 / 8
Keltävästäräkki	<i>Motacilla flava</i>	4	LC	
Västäräkki	<i>Motacilla alba</i>	13	NT	0 / 0
Tilhi	<i>Bombycilla garrulus</i>	40	LC	
Rautiainen	<i>Prunella modularis</i>	40	LC	
Pensastasku	<i>Saxicola rubetra</i>	1	VU	0 / 0
Kivitasku	<i>Oenanthe oenanthe</i>	1	LC	
Sepelrastas	<i>Turdus torquatus</i>	1	VU	0 / 0
Räkättirastas	<i>Turdus pilaris</i>	28	LC	
Laulurastas	<i>Turdus philomelos</i>	67	LC	21 / 31
Punakylkirastas	<i>Turdus iliacus</i>	77	LC	5 / 6
Kulorastas	<i>Turdus viscivorus</i>	25	LC	
Rastaslaji	<i>Turdus sp.</i>	173		20 / 12
Tiltalti	<i>Phylloscopus collybita</i>	1	LC	
Pyrstöiäinen	<i>Aegithalos caudatus</i>	2	LC	
Isolepinkäinen	<i>Lanius excubitor</i>	3	LC	
Peippo	<i>Fringilla coelebs</i>	273	LC	24 / 9
Järripeippo	<i>Fringilla montifringilla</i>	83	NT	0 / 0
Vihervarpunen	<i>Carduelis spinus</i>	51	LC	3 / 6
Urpiaainen	<i>Carduelis flammea</i>	104	LC	35 / 33
Pikkukäpylintu	<i>Loxia curvirostra</i>	1	LC	
Isokäpylintu	<i>Loxia pytyopsittacus</i>	2	LC	
Lapinsirkku	<i>Calcarius lapponicus</i>	12	NT	0 / 0
Pulmunen	<i>Plectrophenax nivalis</i>	1	VU	0 / 0
Keltasirkku	<i>Emberiza citrinella</i>	2	LC	
Pohjansirkku	<i>Emberiza rustica</i>	3	NT	0 / 0
Pajusirkku	<i>Emberiza schoeniclus</i>	12	VU	1 / 8
Pikkulintu		122		3 / 2
Vesilintu		533		17 / 3
Päiväpetolintu		8		5 / 63
Kahlaajalaji		16		1 / 6